

Hørings svar til Ombruk av byggevarer

Det vises til høring av 8. september 2021 om endring av forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK).

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), ved divisjon for offentlige anskaffelser (heretter DFØ) er statens fagorgan for offentlige anskaffelser. DFØ skal jobbe for at "det gode innkjøp" realiseres. Dette innebærer å gi offentlige oppdragsgivere støtte til regelverksetterlevelse, effektivisering og hensyn som miljø, menneskerettigheter, innovasjon og universell utforming. DFØ har også ansvar for utvikling av data om grønne offentlige anskaffelser til bruk i oppfølging og utredning av politiske tiltak.

DFØ la i høst frem en handlingsplan for grønne offentlige anskaffelser og innovasjon. I handlingsplanen er en av prioriteringene at oppdragsgivere i anskaffelser av bygg, anlegg og eiendom skal "fremme sirkulær økonomi, herunder ombruk av eksisterende bygningsmasse, bruk av materialer som kan repareres, ombrukes eller materialgjenvinnes...".

Den foreslåtte forskriftsendringen vil gjøre det enklere for byggherrer å gi bort eller selge materialer og produkter, og kan dermed øke incentivet til å demontere bygg i stedet for å rive. En effekt av dette kan være at tilgangen på brukte byggevarer øker, noe som vil bidra til større og nye sirkulære markedsmuligheter. Forlenging av levetiden på byggevarer ved å holde de i kretsløpet lenger er et viktig bidrag for å redusere ressursbruk og miljøbelastning fra byggebransjen.

Vi opplever at det er en del usikkerhet rundt ombruk av byggevarer og hvilke regler som gjelder dersom en ønsker å ta i bruk dette i byggeprosjekter. DFØ merker økt interesse for ombruk av materialer hos kommunene, og vi tror at enklere regler for produktdokumentasjon ved omsetning av brukte byggevarer vil føre til at det blir mer etterspørsel etter brukte materialer og komponenter i offentlige anskaffelser.

Ved forslaget om at det kun skal stilles krav til å dokumentere egenskapene som er relevante for de enkelte prosjektene, så vil virksomhetene kunne redusere kostnadene og tidsbruken på unødvendig dokumentasjonsutarbeiding. Dette kan bidra til at flere produkter vil ombrukes.

Brukte byggevarer som blir omsatt skal fremdeles oppfylle kravene til egenskaper iht. til teknisk forskrift (TEK), slik at forslaget om endring av dokumentasjonskravet for ikke-CE merkede produkter ikke vil påvirke kvaliteten til byggverk som består av ombrukte byggevarer. For å vise at byggevarene oppfyller disse kravene blir det gjerne utarbeidet ny dokumentasjon.

DFØ savner tiltak i forskriften som kan sikre at dokumentasjonen om de ombrukte materialene blir tatt vare på. Vår anbefaling er at det i forskriftsforslaget inntas en bestemmelse om at ny dokumentasjon for brukte byggevarer skal gjøres tilgjengelig for framtidig bruk, fortrinnsvis digitalt.

Forskriftsforslaget peker på noen mulige utfordringer rundt at endringen medfører at det ikke lenger vil være omsetter av byggevarer som vil ha ansvar for dokumentasjon av brukte byggevarer, men byggherren/tiltakshaver. I offentlige byggprosjekter vil det være kommunen, fylkeskommunen eller en statlig virksomhet.

Det er mulig at dette kan skape en usikkerhet, særlig for mindre kommuner. Vi vet heller ikke om den totale kostnaden for testing og vurdering av byggevarer blir større. DFØ tror imidlertid at eventuell usikkerhet blant offentlige byggherrer knyttet til dokumentasjon av brukte byggevarer vil bli redusert etter hvert som omsetningen av brukte byggevarer og kunnskapen øker, og det kommer flere erfaringer fra byggeprosjekter med ombruksmaterialer.

Vi ser også en fremvekst av ulike selskaper som organiserer kartlegging av brukte byggevarer og andre verktøy som skal bidra til økt bruk av brukte byggevarer, både internt i virksomheter og for å overta byggevarer fra andre. Trolig vil markedet etter hvert komme med verktøy for dokumentasjon av byggevarer.

DFØ støtter ikke det alternative forslaget DiBK presenterer i punkt 5.1.4. Det alternative forslaget vil fortsatt kreve at byggevarer som skal ombrukes må oppfylle tekniske standarder, godkjenning eller merking. DFØ mener hovedforslaget er en bedre løsning. Vi ser også en del tolkningsproblemer med bokstav a) i forslaget.

DFØ tror at dokumentasjonsplikt for alle byggevarer uavhengig av hva produktet skal brukes til vil føre til at det blir færre produkter som vil vurderes for ombruk, og at det i så fall prioriteres de produktene som er enklest å ombruke og ikke nødvendigvis de produktene som vil gi størst miljømessig effekt ved ombruk. Dette kan medføre at det for mange vil være enklere å sende byggevarer til materialgjenvinning eller avhending enn å bevare de

lengst mulig i kretsløpet.

DFØs vurdering er at den foreslåtte endringen i § 9 vil bidra til å fjerne en barriere for å omsette brukte byggevarer. En slik endring vil åpne opp for flere muligheter til å forlenge levetiden på produkter, og fremme utvikling av markedet for sirkulære byggeprosjekter.
